

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 9. sz. Tompa Mihály-u. 9. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.

Kiadó lapfőigazgató:
RÁBELY KÁROLY.

Az előfizetés díja:
Egész évre . 12 korona. — Félévre . . 6 korona.
Egyes szám ára: 24 fillér.
A hirdetés díja:
Bármiféle adományok nyugtázása soronként. 20 fillér.
Hivatalos hirdetések petitsor térfogata . . . 50 fillér.
Nyilttér sora 80 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetés és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A földbirtok ára

óriási magasságba emelkedett s a birtokforgalomban ma olyan összegek szerepelnek, aminek a normális értékviszonyok között elképzelni is lehetetlen volt.

A pénz vásárló erejének csökkenése, az emberi spekuláció kifejlődése s a megkötött értékeknek általános magas árszija felfelé hajtotta a földnek árát is s a birtokos osztály anyagi bázisát erősebbé, a földből élő nép társadalmi elhelyezkedését biztosabbá tette.

Általános szociális és faji szempontból nem lehet aggályos ez a körülmény, s nem lehet kivétel az értékek emelkedő létráján a földbirtok sem mindaddig, míg a föld magyar kézből magyar kézbe kerül s oly gazdát kap, aki nem üzérkedő hajszára, de produktív termelésre használja ki a földet. De a jövő élelmésznek s az általános gazdasági alakulásnak szempontjából igen komolyan kell mérlegelni ezt a körülményt nálunk, ahol a föld a nemzeti vagyon s ahol a gazdák a nemzeti gerincz legértékesebb ízét képezik.

A drága föld magas kamatozást, a termésnek magas és emelkedett értékesítését kívánja s mert az agrárállamok jellemző közgazdasági jelensége: a búzának áratirányító természete nálunk továbbra is fennmarad, a háboru utáni gazdasági konjunkturák a föld hozamának értékalakulásaihoz fognak idomulni.

Naiv remény tehát az, amely a békével a régi olcsó korszakot várja vissza és bár nem tartjuk állandósíthatónak a mai forgalmi értékeket, pánikszerű esést nem lehet várunk a mindennapi életnek hatalmas börszóján.

A világháboru nemesak a vérbe gázolt, az emberi szívekbe markolt, — ennek a nagy, világtörténelmi jelenségnek gazdasági oldala is van és közgazdasági következményei is lesznek. A közgazdasági viszonyok pedig belenyulnak a társadalom képébe s a pénz s azzal járó fensőbbesség új embereket emel fel, régieket süllyeszt alá.

Ma az emelkedők közül még csak a hangos, kiabáló elem van a felszínen, de lassan és természetesen motivumok által elősegítve emelkedik felfelé egy egészséges osztály is: a magyar földmivelők

nemes törzse, amely sullyal és tekintéllyel kér helyet abban a kaoszban, amelyből a jövő társadalom rétegei kifognak alakulni.

Riport a rimaszombati gyermeknapról.

Rimaszombat, 1918. május 9.

A kora reggeli órákban csendesen esett az eső, szürke volt a reggeli égbolt, mindenki azt hitte, hogy a gyermeknap mozgalmas, kedves hangulatát elmosta ezidén a termés áldást: a májusi eső.

A kikészített fehér leányruhák visszakerültek a szekrénybe s koztümös lányok siettek kilencz óra felé — amikor az eső elállott — a megyeháza nagytermébe.

A gyermeknap rendezése egy ideig habozott, hogy megtartsa-e, vagy vasárnapra halassa a gyűjtést, de fél tíz óra felé elhatározásra jutva perselyesen utnak engedte a fürge lányokat, akik kedvesen pumpolták a délelőtti során az utca közönséget.

A Tompa-téren felállított egy és az Erzsébet-téren levő 3 urna körül csoportosultak a lányok s minden urnánál egy díszruhás hajdu állott őrt. Az urnákat szorgalmasan látogatta a rendezést vezető dr. Baksay Dezsőné alelnök, akinek teendői Lengyel Ivánné alelnök megbetegedése folytán megsokszorozódtak. Tizenegy óra felé megjelent a Hungária előtti urnánál Lukács Gézáné alelnök is és résztvett a gyűjtésben.

Tizenegy órától fél tizenkettőig a Tompa-téren, azután fél egyig az Erzsébet-téren volt tüzene.

A közönség szívesen és bőségesen adakozott s mikor dél felé színes napsugár kacagta be az utcákat, kedves képet nyújtottak a rimaszombati utcák.

Délután négy óra felé vette kezdetét a városkerti kerti-ünnepség, mely rendkívül sikerültnek mondható.

Több mint 1500 ember hullámozott a városkert utain s gyönyörködött a *Ericzi* Lajos bandájának muzsikájában. (A városkert rendezésében igazán nem lehetett senki élvezetét.)

A rendezőség ötletes alkalmakat nyújtott a jótékonyág gyakorlására.

A rimaszombati Konzervgyár páratlan gallériája csinos sátrat állított fel s a sátorban kedves úri asszonyok és leányok sűrűgtek. A közönség szívesen vásárolta a dr. Lányi Tivadarné által készített mesés fagyaltot, a konzervgyár nagyszerű csukorka készítményeit, málnaszörpöt, déli gyümölcsöket, süteményeket s a sátorral szemben lévő asztalnál s a városkertben czirkáló leányoktól a friss ropogós sós-kifliket.

Közben a színész és színésznő kedvenc-verseny szavazólapjainak árusítása is szerényen folyt s közel 10000 szavazólapot vettek meg. A verseny zsűrije Pöcher Gyula százados elnöke alatt számolta össze a szavazólapokat s pontban hét órakor hirdette ki az eredményt, mely szerint a rimaszombati közönség kedvenc

színésze: *Boháty* Lajos, színésznő kedvence pedig *Kinizsi* Margit. Boháty 5222 szavazatot kapott (Ligeti 1253, Szalai 1157, Nagyiván 692) Kinizsi 4400 (Pataki 1950, Biller 1770, Rózsa Ilonka 1330, Sebestyén 120) szavazattal lett győztes. Boháty egy üveg Törleyt kapott első díj fejében, Kinizsinek egy kedves kis amulettel teszi emlékeztetéssé e napot a rendezőség.

Ezeken kívül virágsorsolás is volt s a *Jellinek* Jakab vendéglőjében kitűnő ételek és italok.

Fél nyolcz óra felé kezdett oszlani a társaság, de a Fehér-Kereszt szűkebb gárdája egy városkerti vacsoránál élvezte a mozgalmas nap sikerének kedves érzését.

A gyermeknap tiszta jövedelme lapunk zártakor még nem ismeretes. — Mindenesetre tul-szárnyalja a tavalyi gyermeknapét. —r.

Esküdtszéki tárgyalások.

A helybeli kir. törvényszéknek folyó hó 6-tól 10-ig tartó esküdtbíróági ülészakában három bűnügy került tárgyalás alá.

I. 6-án és 7-én tárgyalta az esküdtbíróóság a szándékos emberölés büntetével vádolt Kárpáti Sándor helybeli állami polgári iskolai tanító bűnügyét. Legfőbb ideje, hogy a közönség ezen bűneset valódi tényeiről a nyilvános fő-tárgyalás révén felvilágosítást nyerjen, mert ez a városszerte nagy feltűnést keltett esemény annyi variációban volt már több mint egy fél év óta közbeszéd tárgya, hogy az igazi tényállás ismerete nélkül keletkezett különféle vélemények valósággal izgalmat keltettek.

A tárgyalást dr. *Musotter* Miklós kir. törvényszéki tanácselnök vezette *Langhoffer* Viktor kir. járásbíró, *Madarassy* Gyula kir. törvényszéki bíró és dr. *Vörös* László kir. törvényszéki jegyző részvétele mellett. A vádatóságot dr. *Mészáros* István kir. főügyészi helyettes képviselte, a védelmet dr. *Törköly* József ügyvéd látta el.

Esküdtek voltak: *Stefán* István, *V. Oros* János, *Heksch* Bertalan, *Lolok* Vilmos, dr. *Horváth* Árpád, *Lehoczky* György, *Senka* József, *Jeszi* Gáspár, ifj. *Szabó* József, *Kirner* Sámuel, *Fekete* Pál, *Lang* Vilmos, *Müller* Vilmos, *Bogár* Miklós. Utóbbi ketten mint pótesküdték vettek részt a tárgyaláson.

A fő-tárgyaláson elhangzott vallomásokból röviden összefoglalva ilyen tényállás bontakozott ki:

Kárpáti Sándor és özv. *Hámos* Aladárné szomszédos háztulajdonosok 1917. szeptember 22-én megállapodtak abban, hogy egymás kertjét a gyakori gyümölcslopások megakadályozása végett éjjelenként, ha felébrednek, őrizni fogják. Az előző éjszaka a Kárpáti kertjéből több mint egy métermázsza almát loptak el.

Szeptember 23-án hajnalban Kárpáti Sándor felébredt és a kertjébe ment, mikor is meghallotta, hogy a *Hámos* Aladárné szomszédos kertjében valamelyik fát ruddal vagy karóval erősen verik és a földre hulló gyümölcsök koppanása is hallatszott. Gondolván, hogy ezt a

nagy zajt csak több ember okozhatja, bezüggelt és csengetett az üzv. Hámos Aladárné kapuján, azután az utcát bejárva segítség és rendőr után kiabált, mikor pedig senki sem jött, bement a lakására, felköltötte Géza és Sándor nevű fiait és a cselédjét, Bellén Gizellát, magához vette 6 lövetű töltött pisztolyát, kijelentvén, hogy most meg fogja ijeszteni a tolvajokat és mindnyájan kimentek a kertbe. A drótkerítés mellett haladva, nagy lármát csaptak. Senkit sem láttak és Kárpáti Sándor tovább haladva, megbotlott, ezen botlás után pedig nyomban elstűtötte pisztolyát, mire fiai két futó alaknak a körvonalait vélték látni a homályban. Kárpáti Géza egy követ is dobott utánuk. Ezután átmentek üzv. Hámos Aladárnéhoz, aki a csengetésre cselédjeivel együtt felkelt és kijött. Bejárták a kertet, hogy megnézzék, milyen kárt tettek a tolvajok és akkor egy katona holttestét találták meg, akiről később kiderült, hogy Kurczák Mihály cs. és kir. 80. gyalogezredbeli katona és akit a Kárpáti lövése szíven talált. Üzv. Hámos Aladárné meg is ismerte, mert már többször, még az előző napon is adott neki gyümölcsöt azzal, hogy jöjjön kéni, bármikor, mindig kap, csak lopni nem szabad. Kárpáti Sándor a holttest meg találása után rémülten futott a kórházba dr. Fuchs Izsó orvosért, aki azonban már csak a halált konstatálhatta.

Egy körtefa alatt, a Kárpáti kertjéhez közel két hátizsákot találtak tele gyümölcscsel. Az egyiket vérsnyomok voltak találhatók és így szerepet játszott az a valószínűség, hogy Kurczák Mihály ezen a fán volt, mikor a lövés érte és a lövés után halálos sebével még vagy ötven lépést futott. De ezt az egész bűnügy folyamán nem lehetett határozottan megállapítani. A két kert közötti drótkerítésen drótvágó ollóval egy nagy rés volt vágva. A lövés időpontja a főtárgyaláson tisztázódott, mert Bellén Gizella cseléd a felkeléskor villanyfényt mellett megnézte az órát, félnégyet mutatott, tehát csillagászati idő szerint félhárom volt, naptári újhold és első negyed között, a mi éjjeli homályt jelent.

Dr. Zehery István és dr. Lányi Tivadar törvényszéki orvosok a bonczleletre, a vádlott elmeállapotára és látóképességére adtak szakvéleményt. Utóbbi volt az ügyre a legfontosabb, mivel kitűnt, hogy Kárpáti nagyon gyenge látóképességével az éjjeli homályban ugyszólván semmit sem láthatott.

Korent Vilmos fegyverszakértő a bűnjel pisztoly hordképességére és átütő erejére adott véleményét.

A második tárgyalási nap a perbevezetékekkel kezdődött.

Dr. Mészáros István kir. főügyési helyettes vádbeszédében fenntartotta a szándékos emberölés vádját, tárgyilagos elfogulatlansággal emelve ki a bűnper anyagából minden legkisebb körülményt is, ami azt a vádat támogathatta. Beszédéből markáns vonásokkal rajzolódott ki a bűnesetnek egy olyan képe, ami következtetések útján a lövés tényét a vád világításában állította a bíróság elé. A megállapított tényekkel nem szállott perbe, de a meg nem állapíthatókra apró tünetek és mozzanatok egybekapcsolásával mutatott rá.

Dr. Törköly József vádbeszédében a bizonyítás hatalmas anyagának összefoglalásával és csoportosításával minden irányban igyekezett kimutatni, hogy ölési szándéokra nemcsak bizonyíték nincs, de a legtöbb körülmény azt kizárja is látszik. Sőt vétkes gondatlanságról is alig lehet szó. Töltött fegyvert jogosan vitt magával a kertbe, mikor ott éjjeli tolvajok garázdálkodtak, arról pedig nem tehet, ha megbotlott és emiatt a levegőbe szánt lövése más irányt vevé, rejtőző tolvajt talált. Az egész eset — ugymond — nem tekinthető másnak, mint sajnálatos véletlen szerencsétlenségnek.

Az elnöki fejtegetés után az esküdtek meghozták verdiktjüket, mely vádlottat sem a szándékos, sem a gondatlanságból okozott emberölésben bűnösnek nem találta, mire a bíróság Kárpáti Sándort ezen verdikt alapján a vád alól felmentette.

Kir. főügyési helyettes semmiségi panaszt jelentett be.

II. 8-án a szándékos emberölés büntetvével vádlott Garan Jánosné bűnügyére került a sor,

Cseh István kir. törvényszéki elnök elnöklete alatt, Mészáros István kir. ítélőtáblai bíró, Smál Gyula kir. törvényszéki bíró és Bohács Mihály kir. törvényszéki jegyző részvétele mellett.

A vádat Lehoczky Márton kir. ügyész képviselte, a védő dr. Weinberger Rezső volt.

Esküdtek voltak: Megyasszai János, Huszka István, Senka József, Lehoczki György, Koós Miklós, Id. Rónay Gyula, Ibsos János, Stefán István, Láng Vilmos, Ifj. Szabó József, Benyó Béla és Solok Vilmos.

Pótesküdték: Bogár Miklós és dr. Horváth Árpád.

Garan Jánosné szabadosi lakos azalatt, míg férje orosz hadifogságban volt, szerelmi viszonyt kezdett s ennek szomorú eredményeként 1917. december 22 én egy fiugyermeknek adott néhány percnyi életet, mert a gyermeket kint az udvaron, titokban, a magas hóban szülte, a ahol az néhány lélegzetvétel után megfult.

Dr. Lányi Tivadar kir. törvényszéki orvos, dr. Drachsler Adolf és dr. Fuchs Izsó orvosok szakvéleménye szerint orvosi okok erősítették meg a fiatal, 22 éves és még csak első ízben anyává lett vádlottnak azt az előadását, hogy ő a szülés alatt eszméletét veszítette és amikor magához tért, a gyermek már nem élt.

Lehoczky Márton kir. ügyész vádbeszédében kijelentette, hogy a szándékos emberölés vádját fenntartja ugyan, de az orvosszakértők véleménye elől nem térhet ki és így nem lévén kizárva, hogy a gyermek azalatt halt meg, a míg az anya öntudatlan volt, az ölési szándék helyett inkább azért a vétkes gondatlanságról tartozik büntetőjogi felelősséggel, hogy szülésznői segítségéről nem gondoskodva, a hóban szült és e miatt a segély nélkül maradt gyermeknek meg kellett halnia.

Dr. Weinberger Rezső vádbeszédében a főszólyt arra helyezte, hogy a szülés alatti eszméletlenség vádlottat minden büntetőjogi felelősség alól mentesíti.

Ezután zárt ülésben az elnöki rezümé következtetett.

Az esküdtek verdiktje alapján a bíróság felmentő ítéletet hozott, mely ellen a kir. ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

III. 9-én az ünnep miatt szünet volt, 10-én pedig a szándékos emberölés büntetvével vádlott Ujj Istvánné ügyét tárgyalták dr. Musotter Miklós kir. törvényszéki tanácselnök elnöklete alatt, Kun Aladár és Vattay Albert kir. törvényszéki bírák, Kubinyi Gyula kir. törvényszéki jegyző részvételével.

A vádat Lehoczky Márton kir. ügyész képviselte, a védő dr. Törköly József ügyvéd volt.

Ujj Istvánné alsószuhai földművesnő sem tudta a házassági hűséget megtartani azalatt, míg férje hadifogságban volt és 1917. december 13-án, mikor érezte, hogy gyermeknek fog életet adni, kiment az udvarra, ahol rövid idő alatt egy erőteljes leánykát szült. Gyorsan végzett vele! Egy kessel elvágta a nyakát, azután egy elhagyott kúthoz vitte és abba beledobta.

Lehoczky Márton kir. ügyész vádbeszédében a bizonyítékok kiemelése után marasztaló verdiktet kért, dr. Törköly József ügyvéd pedig az alig vitatható bizonyítékokkal szemben inkább érzelmi alapokra helyezte védőbeszédét.

A kir. ügyész replikája, a védőnek erre adott válasza és az elnöki rezümé után az esküdtek verdiktje a bűnösséget mondta ki, mire a bíróság vádlottat az enyhítő körülmények figyelembevételével másfél évi börtönrre ítélte. Az ítélethozásnál Müller Vilmos és Benyó Béla esküdtek vettek részt.

Vádlott és védője semmiségi panaszt jelentettek be.

Több ügy ezen ülészakra nem volt.

Színház.

Elérkeztünk a jutalomjátékok estébe. A vidéki színészetnek ezek a specialitásai rendszeren nagy közönséget vonzanak, így van most is.

Szombaton *Bohádi* jutalomestéje volt s egy sikertelt kabaréelőadás keretében ünnepelte őt lelkesen a közönség. Vasárnap „Sztambul rózsája” ment másodsor az első előadás külső és belső értékeitől levették. Kedden *Szalai* jutalomjátékául az „Ördög” ment rossz előadásban. Szerdán az „Elvált asszony” reprice egy kulisszámögötti incidens következtében sikertelen volt,

csütörtökön a „Kóristalány” premiérje volt, pénteken a „Névtelen asszony” ment másodsor.

Szerdán *Szalai* Pál az első felvonás után konfliktusba került az öltözőben *Farkas* Mihály igazgatóval s nem törődve az előadással, otthagya a színházat. Szalainak ez az eljárása a közönséggel szemben nemcsak ildomtalan és sértő volt, de a keddi zajos ünneplés után háládatlan is. Szalai megvált a társulattól, helyét a közeli napokban tölti be az igazgató. Itt meg kell említenünk, hogy Szalai keddi alakítása teljesen eltévesztett volt, az ördöge nem adott semmi eredetűt, sőt még elfogadhatót sem.

A többiek a megszokott játékmódban maradtak s az ismert tehetségüket adták. *Sebestyén* Rózsának kabaré számaival szemben a disztíngvált jóízűlés kénytelen tiltakozni.

A szombati kabarén B. *Jámbor* Ilona karmesternő mint tehetséges színésznő mutatta be magát, *Bohádi* pedig utolérhetetlen jókedvvel és komikummal játszott.

Ma szombaton, *Sebestyén* Rózsai jutalomjátékául a „János vitéz” megy.

Hírek a gömri közéletmezés és közellátás világából.

Burgonya pótrekvirálás. A közéletmezési miniszter rendeletet intézett a vármegyéhez, amely szerint a burgonya vetőidény befejeztével újabb burgonya pótrekvirálás fogatosítandó, amely alkalommal különösen a vetőmag céljaira visszahagyott, de el nem vetett, vagy bármely okból feleslegessé vált burgonyakészletek igénybe veendők a közellátás céljaira. A rekvirálás érdekében május 1-től kezdődőleg azokban a vármegyékben, ahol állati takarmányozásra burgonya visszahagyását engedélyezte a miniszter, burgonyának állati takarmányozásra való felhasználása lehetőleg betiltandó s mindazon készletek, amelyek e címen visszahagyattak, igénybe veendők. A bizottságnak van egy kinevezett elnöke és alelnöke, de mivel a közéletmezési miniszterium a bizottság ügyrendjét eddig el nem küldötte, semmiféle működést kifejtteni nem tudnak.

A pótkávérendelet módosítása. A közéletmezési miniszter a pótkávé forgalomba hozatala tárgyában kibocsátott rendeletet módosította. A módosítás értelmében mindennemű kávépótlót csak a közéletmezési miniszternek, a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértve adott engedélyével szabad készíteni és forgalomba hozni. A pótkávé maximális árát is meghatározták és pedig az egy kilónál kisebb mennyiségben faládikában csomagolva, darabonként 237, 121, továbbá 98 és 82 fillérben, papirtekerescsomagolásban 105, 71 és 36 fillérben. Csomagolatlanul a pótkávé csak a Közéletmezési hivatal engedélyével és ármegállapítása alapján szabad forgalomba hozni. 1918. évi június hó első napja után a csomagban elhelyezett kávépótló legmagasabb árát és tényleges súlyát nem csupán a csomag burkolatán kell feltüntetni, hanem a csomag belsejében is el kell helyezni ugyanezen adatokat feltüntető jegyzéket.

Mit nem szabad a postán küldeni? A kereskedelmi miniszter fontos rendeletet adott ki a csempészet megakadályozásáról. A rendelet szerint a határszéli vármegyékbe közszükségleti cikket postán küldeni tilos. A csomagokat a felvételnél a postahivatal ellenőrzi s amennyiben a csomag gyanús, jelentést tesz a közigazgatási hatóságnak. Postán a következő árucikkek nem küldhetők: árpa, buza, rozs, zab, kukorica és őrlményei, aszalt szilva, bab, borsó, tojás, burgonya, cukor, cukorka, dara, dió, olaj, fűzelék, zöldség, hagyma, hajdina, kávé, keményítő, kétszeres, köles és termékei, lenese, liszt, lóheremag, makkaróni, maláta, méz, paprika, rizs, sajt, túró, sertésus, szalámi, szilvaiz, tarhonya, keksz, tézstafélék, tea, zsiradékok, gummiárak, mosószappan, szappanpor, ruhaneműek, ezérna, cipő és bőrárak.

Tanoncz erkölcsök.

Ez a pár sor szóljon azokra, akik felelősek a közéletmezésért és akik felelősek a nevelésükre és gondjaira bizott tanuló gyerekek erkölcsi neveléséért. Az iparos tanonczok erkölcsi súlyosságáról van szó. A tanuló gyerekek magaviselete, embertisztelete és mestertisztelete gyalázatosan alásüllyedt. Nem tudom, a sok háborus fekélyek közül való-e ez a nyavalya is, de bárhonnét ered, tüzzel-vassal kell kiirtásához fogni, még mielőtt a jövő iparosainak erkölcsi nívóját s vele képzettségi nívóját megnétezzük. A mai állapot ez: a tanuló legnagyobb részben selejtezt anyagból kerül ki. A fiát csak az adja inasnak, aki nem bír a kenyeréről gondoskodni. Ezek a gyerekek legnagyobb része az utcán nőtt, figyelem s rendismeret nélkül. A mester átveszi őket, mint lelki-rongyokat s a

legjobb tudása szerint igyekszik becsületes munkássá nevelni első sorban a maga, továbbá az ipar és társadalom részére. De hiábavaló minden jószándékú igyekezet. A nagy társadalom legmélyebb rétegeiben van megfertőzve s csak egyik része tudja még felszűnre tartani magát, ahol a becsületesség és józan ész vezeti az embereket. A világháború negyedik esztendőjének végén mintha a fejüket vesztették volna az emberek. Hiába a hivatalos záróra a vendéglőkben. Az egyik helyen például minden vasárnap egy jótékonyezélu bált — vagy iparos bált — rendeznek, aminek a jótékony célra vonatkozó tiszta jóvedelmét nem őrzi ellen senki, mint például egyszer egy megbízható osztály jótékonyezélu mulatságát a „Hungáriában”. De ez minket nem érdekel. Az tartozik miránk az egész dologból, hogy ott az iparosságot a velünk semmi közösségben nem lehető elemek között egypár éretlen kamasz és talán inas képviseli De még ez sem egészen mostani irásom célja. Arra akarom az illetékes hatóság figyelmét felhívni, hogy ezek a korán vénült gyerekek olyan szabadon esatagolnak, koresmáznak és éjszakáznak az örömtányakon, mint egy világváros legsötétebb negyedében az élő lelki-kárhozottak.

A tanuló este 6—7 óráig dolgozik, akkor, ha mesterénél megvacsorált, megy a moziba, vagy esetleg — de csak esetleg — a színházba; valójában a kártyatanyákra, vagy a szemtelenebbje a nyilvánosabb és elegánsabb helyekre. Megezik, hogy amikor valamelyik mester színház után bemegy a „Hungária” kávéház helyiségébe egy pikkolóra, ott találja az inasát, amint billiárdozik.

Ez türethetetlen állapot. Ezért legelső sorban a mester maga a felelős. Tessék a törvény korlátain belül a leg-radikálisabb eszközökkel fegyelemre szoktatni a fiút. Nem mint egyes helyeken a mester hivatalosan megengedi a gyerekeknek a műhelyben való dohányzást, sőt az ipartestülethez utasítja, hogy kérjen magának cigarettát. Ezt különben majd reperálni fogom a jövőben magam.

A koresmában való csavargásokra pedig felhívom a rendőrség figyelmét. Felhívom a rendőrkapitány figyelmét arra is, hogy némely rendőrlégény tulságosau jóba van ezekkel a tacsokkal. De jó lenne, ha minden patronage nélkül magáévá tenné a tanuczevelés ügyét az egész iparosság. Lezüllött fiukat ne fogadjon inasnak az, aki nem érez magában elég erőt arra, hogy a gyereket helyes irányu neveléssel vissza tudja adni a társadalomnak. Aki pedig koresmázson ér éretlen sihedereket és inasokat, gondoskodjék annak az eltávolításáról úgy, mintha éppen az ő tanulója volna. Végül kényszeríteni kell a vendéglősöket szigorú rendszabályokkal arra, hogy ifjkoruaknak helyet sem adjanak vendéglőjükben. Különbben néhány év múlva nem lesz egészséges iparunk és nem lesz megfelelő nivón álló iparosunk.

Telek A. Sándor.

Hírek és vegyesek.

A királynő születésnapja. Zita királynő születésnapjának évfordulóját f. hó 9 én országaszerte megünnepeleék s Rimaszombat város közönsége is részt vett az ünnepségekben. A középületekre kitűzték a nemzeti zászlót, s reggel 9 órakor az Erzsébet-térre kivonult a kivézényelt diszszakasza a 80. cs. és kir. gyalogezrednek. A róm. kath. templomban Szeman Endre pápai prelátus fényes segédlettel ünnepi misét tartott, melyen az összes hivatalok képviselői testületileg jelentek meg, s a katonai tisztikar is teljes számban vett részt. A kivézényelt katonaság a mise alatt háromszor adott diszsortützet s a mise után diszfelvonulás volt a parancsnok előtt. — Délután 2 órakor az áll. elemi fiúiskolában volt ünnepély, melyen ének és szavaltat volt, s Váry János igazgató tanító tartott szép ünnepi beszédet. 3 órakor a polgári és elemi leányiskolák ünnepélye volt az iskolai tornacsarnokban a közönség élénk érdeklődése mellett. Itt megjelent Pogány István kir. tan. tanfelügyelő is, s a kis lányok ügyesen szavaltak, zongoráztak, szépen énekeltek, Zita királynőről Bartholomaidesz Margit polg. isk. tanárno olvasott fel szépen kidolgozott, formás megemlékezést. — Az ünnepélyeken a hadi-árvák javára szép összeg folyt be.

Személyi hír. Putnoky Móricz főispán e héten szerdán érkezett Rimaszombatba s a hét végéig itt tartózkodott.

Egyházi közgyűlés. A mult vasárnap fontos ügyben tartott gyűlést a Rimaszombat-rimatomásfalvi ev. egyházközönség saját templomában Gyürky Pál főesperes egyházi és Cseh István kir. törvényszéki elnök, mint egyházfelügyelő világi elnökle mellett. Betöltötték a Marikowszky Géza halálával megüresedett gondnoki állást, egyhangulag megválasztván arra Marton István főgimu. tanárt, aki nyomban le is tette a hivatali esküt. Nagyobb emóciózt keltett az özv. Ujházytól örökségül kapott osztrák javak eladásának kérdése. Az ellenzék dr. Törköly József és mások többszörös felszólalásával szerette volna az eladást kedvezőbb ajánlatok nyeresé céljából későbbre halasztani, de a közgyűlés többsége némi módosítással el fogadta az eladásra vonatkozó indítványt s annak keresztülvitelével az elnökséget s a már kiküldött bizottságot bizta meg.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter Kubinyi Gyula rimaszombati kir. törvényszéki joggyakornokot a rimaszombati kir. törvényszékhez, dr. Bölesházy Zoltán rosznyói kir. járásbirósági joggyakornokot pedig a kulai kir. járásbirósághoz jegyzővé nevezte ki.

Vezérőrnagyi czim. A király Bonyhádi Perczel Dániel debreczeni méneskari ezredesnek saját kérelmére nyugállományba való helyezését elrendelte és ez alkalomból több mint 40 éven át teljesített kitünő szolgálatai elismerésül neki a vezérőrnagyi czimet és jelleget díjmentesen adományozta.

Primiczia. Városunk szülötte: Matus András Rozsnyó egyházmegyei főszentelt pap, Matus András bodnarmester fia, aki a gimnázium alsóbb osztályait Rimaszombatban végezte, a teológiát pedig a budapesti egyetemen, pünkösöd vasárnapján tartja első ünnepi miséjét a helybeli róm. kath. templomban. A ritka ünnepi aktuson bizonyára sok vallásos résztvevő lesz jelen.

Előléptetés. Mint a hivatalos lap jelenti, Gyürky István élesdi kir. járásbiró, aki a helybeli kir. törvényszéktől nemrég mint jegyző távozott el, most a nagyváradi kir. törvényszék bírója lett. A gyors előmenetel általános örömet keltett ugy a fiatal biró köztisztviselőben álló családjá, mint ismerősei, jóbarátai körében.

Kolbay Ildi sikero. A 12 es honvédtisztek Egerben f. hó 8 án fényes sikerü, minden ízében valóban művészi, nivós koncertet rendeztek, melyen a Kolányi nővérek zongoráztak, Bakó László a Nemzeti színház művésze szavalt, Kolbay Ildikó énekel s még többen működtek közre. Az „Egri Hirlap” többi közt ezt írja: „Kolbay Ildikó, e tehetségeiben most bontakozó fiatal énekesművészno meglepő művészetet hozott. A „Sevillai borbély” és „Lakmé”-áriát, valamint Del' Aqua Villaneljét finom hangszínezéssel, erőteljes művészettel és pompás átértéssel énekelte s az elbájoló áriák minden rejtett szépségét felszínre hozta.” A szép sikerhez mi is melegen gratulálunk.

Előléptetés. A miskolczi máv. üzletvezetőségénél ez év május 1-től kezdődőleg a VIII. fizetési osztály 3. fokozatából a VII. fizetési osztály 3. fokozatába lett előléptetve Tomory Géza fogalmazó, Tomory Géza nyug. főszolgabiró fia.

Az alispán a Tompa hagyaték felbontásánál. A jászói irodalmi aktusnál, Tompa hagyatékának felbontásánál e hó 21-én dr. Fornet Gyula vármegyénk alispánja is részt vesz.

Tornafelügyelő látogatás. A mult héten Halász Zsigmond budapesti tornatanító, mint a közoktatási minisztériumtól kiküldött tornafelügyelő látogatta meg a rimaszombati főgimnáziumot s itt az összes osztályokban megnézte a tornaórákat, majd értekezletet tartott a tanári karral a testi nevelés ügyében, elismerését fejezve ki dr. Rochlitz Zoltánnak a tornatanítás körül kifejtett működéséért.

Kórh. bizottsági ülés. A vármegyei kórházi bizottság f. hó 9 én dr. Fornet Gyula alispán elnöklésével ülést tartott, melyen dr. Kármán Aladár kórházi igazgató-főorvos több előterjesztést és a kórház ügyeire vonatkozó jelentést tett. Ezekhez a bizottság hozzájárult és a jelentéseket tudomásul vette.

A „Magyar Gazdaszövetség” új választmányi tagja. A „Magyar Gazdaszövetség” ez év április hó 29 én tartott rendkívüli közgyűlésén Szent-Ivány József vármegyei gazdasági egyesületi elnököt választmányi tagjául megválasztotta.

Fürdő megnyitás.

A várgedei szénsavas fürdőt

teljesen átalakítva és ujonnan berendezve,

május hó 19-ik napján

táncmulatsággal egybekötve

megnyitom. — Kitünő magyar konyha áll vendégeim rendelkezésére. — Szives párt fogást kér:

KLEIN DEZSÓ, tulajdonos.

A vármegyei közegészségügyi bizottság f. hó 13-án d. e. 9 órakor ülést tart, melyen a Rimaszombat városába kérelmezett harmadik gyógytár ügye fog tárgyalatni.

Siremlék állítás. A helybeli izr. temetőben néh. Lévai Izso könyvkereskedő és laptulajdonos sirján családja impozás emlékkövet állított s ezt f. hó 8 án a család és néhány jó barátja jelenlétében Singer Rezső kerül. ís-rabbi emelkedett szellemü, szép beszéd kíséretében avatta fel. A szívhez szóló beszéd a jelenvoltak lelkületében mély hatást keltett.

Forgács Apolló illatszertár

kozmetikai cikkek gyári raktára
MISKOLCZ, Széchenyi-utca 62. szám alatt.
Villamos megállóhely. 1—6

Eredeti illatszerek diszes üvegekben és kimérve, szájjvizek, fogkefék haj- és ruhakefék, fésűk, hajesattok.
Fodrászati cikkek: Manikür és toilette garnitúrák. Önborotva felszerelés és kitünő pengék.
Pipere- és gyógyszerzappanok. — Hajbetétek.
Mosdó szivacsok. — Pouderek. Kézfimomítók.
Gummi különlegességek.
Kötszerek. Betegápolási és háztartási cikkek nagy választékban.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszkozlök.

Halálozás. Králik József helybeli szijgyártó mester polgártársunkat mély gyász érte, amennyiben felesége, szül. Káposztás Julianna f. hó 9 én 39 éves korában boldog házassága 13-ik évében hosszú betegeskedés után elhunyt. Temetése folyó hó 11-én ment végbe nagy részvét mellett.

Nyugdíjgyűlés. Az ipartestületi nyugdíjgyűlet választmánya ma vasárnap, 12 ikén délelőtt 11 órakor a polg. Olvasóköri helyiségében ülést tart.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS. Nagyrődemü közönség szives tudomására hozom, hogy 35 év óta fennálló vaskereskedésemet Erzsébet-tér 17. sz. alá (Soós-féle helyiségbe) helyeztem át.

BRAUN JENŐ vaskereskedő Rimaszombat.

Értekezlet. A miskolczi ipar- és kereskedelmi kamara titkára Wittich Aurél, ma délelőtt 10 órakor a bőriparral foglalkozó cipész, eszmadia és bőrkereskedőkkel — a saját szakmájukat érdeklő ügyben — a városháza tanácstermében értekezletet tart. Felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy azon, a pontos időben minél tömegesebben jelenjenek meg.

Üzlet áthelyezés. Tisztelettel hozom a nagyrődemü közönség tudomására, hogy a 36 év óta fennálló szabó üzletemet az Erzsébet-térről a Tompa Mihály-utca 19. szám alá helyezem át.

Tomay Alajos, férfi szabó.

Takarmányrépamag

elsőrendü minőségben bármely mennyiségben kapható kgr.-monként 9 korona 20 fillérért, 25 kgr.-mon felüli tételekben 8 kor. 80 fillérért a Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület Áruosztályánál Rimaszombat.

Nyugtázás. A rimaszombati Vörös-Kereszt kórház részére beérkezett Neumann Antal és nejétől Gyöngyös 100 kor. jótékony adomány melyet sokatszenvedetteink nevében hálaosan köszön az Elnökség.

Apolló színház.

A helybeli állandó mozgóképszínházban ismét mozgalmas hét volt, bár az érdeklődés kissé megecsappant. Szerdán-csütörtökön a „Legyen világhosság” című sexuales vonatkozásu film került bemutatásra, mely azonban nem elégitette ki a közönséget s a fiatal generációnak egyáltalán nem való ez a film. Az ilyenek bemutatásánál legalább is tudatni kell a közönséggel, hogy: „Csak felnőtteknek!” Szombatvasárnap a „Jehova” van programmon. Kiss József gyönyörű költeményének filmre hozatala annak idején nagy szenzációzt keltett s felhívjuk rá a figyelmet. Műsor: Május 15. szerda. „Paraszt nábob”. Alpsi történet 4 felvonásban. Főszerepben Henny Porten. Május 19. vasárnap. Pünkösöd 1-ső nap „Pusztító tűz”. Nordisk dráma. Főszerepben Waldemar Psilander. Május 20-án hétfőn. Pünkösöd II ik nap, „Jobbra én Balra te”. Kacagató vigjáték. Szerdán 22-én Nordisk dráma.

Adomány. Neumann Antal és neje Gyöngyösről, akik régebben rimaszombati lakosok voltak, megemlékezvén az izr. n.egyletről, annak 100 koronát adományoztak. E példaadó és nemes lelkűen gondolkodó adományozóknak ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az *Elnökség.*

Az ipartestület ápr. 28-án megtartott évi közgyűlésén szóba került tüzelőfa beszerzési eljárás gyorsabb elintézése céljából felkérem a testület tagjait sürgősen jelentsék be, hogy mennyi fára lenne szükségük. Hivatalos órák a Kath. Olv. Egylet helyiségében szerda és péntek kivételével d. u. naponta 5-7 óráig, vasárnap d. e. 8-1/2-10 óráig. *Telek A. Sándor,* ipartest. jegyző.

ELADÓ HÁZ. A Szijjártó-utca fekvő ház, mely 3 szoba, egy előszoba és egyéb helyiségekből áll; valamint a telek végén fekvő kis kerttel, eladó. Felvilágosítással szolgál: **Dapsy József Rimaszombatan.**

Eladó háztelek.

A Hunyadi-utcában egy háztelek gyümölcsös kerttel eladó. — Értekezni lehet: **Lakatos Istvánnal** Mikszáth u. 2. sz. alatt.

Kossuth-utca 27. szám alatti ház eladó.

Bővebb felvilágosítást ad **Szabó Elemér** Rimaszombatan. 1-3

Eladó jégsekrény.

Egy jó karban levő, alig használt két ajtós, hat rekeszes jégsekrény eladó. Bővebb felvilágosítást ad a **kiadóhivatal.**

Keresek megvételre egy csinos kis panni féderes kocsit. Czim a **kiadóhivatalban.**

Meghívó a Csetnekvölgyi Helyiérdekű Vasút R.-t.- nak 1918. évi május hó 25-én szombaton d. e. fél 12 órakor Buda- pesten, II., Szilágyi Dezső-tér 1. sz. alatt (II. emelet) tartandó rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és az 1917. évi mérleg végleges megállapítása.
2. Határozat a tiszta nyereség hováfordítása iránt.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása iránt.
4. Határozat a díjszabásemelésből folyólag az üzletkezelési szerződés módosítására és a pótszerződésnek az üzemkezelő vasutal való megkötésére.
5. Az igazgatóság megválasztása és tiszteletdíjának megállapítása 3-évre.
6. A felügyelő-bizottság megválasztása egy évre és tiszteletdíjának megállapítása ugyanennyi időre.

Budapest, 1918. évi május hó 1-én.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból: Aki a szavazati jogát gyakorolni kívánja, köteles részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt **Budapesten:** a Magyar Általános Hitelbanknál (V., József-tér 2.) vagy **M. m. Frankfurtban:** a Dresdner Banknál legkésőbb 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt letenni.

Az államkincstár, Gömör és Kishontvármegye szavazati jogukat a részvények letétele nélkül gyakorolhatják. Minden 10 részvény egy szavazatra jogosít.

Özv. Holländer Lajosné-féle cégnél egy pénztárnoknői állás
a hó 15-étől elfoglalható.

Szakácsné felvétetik.

Egy ügyes szakácsné felvétetik **Steller Jenőnél Nyustya-Likér vasgyár.**

Motorok, cséplők, szalmakazalozók, borsajtók és egyéb mezőgazdasági gépek jutányos árban kaphatók. Malomberendezések és mindenféle mezőgazdasági gépek, motorok és cséplők javítása szakszerűen és jutányosan eszközöltetnek 3-4

a Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részvénytársaság gépgyárában.

Eladó üzletház Rimaszombatan.

A piac közelében jó forgalmu régi **mezőgazdasági üzlet lakással, istállóval** és a többi mellékkel eladó. — Ugyanazon udvar tulsó végén **korcsma-üzlet lakással** eladó. Értekezhetni: **Koháry-utca 19-ik szám alatt.** 6-6

Eladó emeletes ház.

A **Kossuth Lajos-utca 18. szám** alatt lévő emeletes ház szabad kézből eladó. — Értekezhetni lehet: **Rakottay Lajos** tulajdonossal **Losoncban, Madách-u. 13.**

Ajánlkozás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy mindenféle új

ácsmunkálatokat, valamint javításokat is mérsékelt árban — pontosan és kifogástalanul elkészítve, ugy vidéken mint helyben — felvállalok.

Szolgálatkészségemet tisztelettel felajánlva, a n. é. közönség szives pártfogását kéri

Jávorszky József

5-8 ács-iparos,
Rimaszombat, Tompa-utca 32. sz.

Részvény aláírási felhívás!

Alulírottak elhatároztuk, hogy a Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank r. t. gépgyárát 452.048 korona összegben a leltár szerinti anyagokkal, kész és félkész gyártmányokkal, szóval összes felszerelésével, vasöntődjével együtt átvesszük és külön részvénytársasággá alakítjuk. Ezen összegben foglaltatik a gyár épületei vas és fémöntőde munkagépekkel és felszerelésekkel 259.200 korona könnyen értékesíthető kész gyártmányok értéke cca. 130.000 korona és egyéb félkész gyártmányok és nyersanyagok.

Célünk az, hogy a gépgyárát a fokozódó gazdasági igényeknek megfelelőleg kibővítsük úgy, hogy elsősorban a megyebeli gazdaközönség igényeinek és szükségletének megfelelhessen.

Ennek folytán gyártani fogunk kisebb mezőgazdasági gépeket és földmívelési eszközöket. Külön gépjavitó osztályt szervezünk, mely az összes mezőgazdasági gépek javításával fog foglalkozni és emellett foglalkozni fogunk ugy gazdasági, mint ipari gépeknek elárúsításával is. Sulyt akarunk helyezni arra, hogy elsősorban a részvényeseink gépszükségletei kedvezményes árban elégtessék ki.

A társaság czime: „Rimaszombati Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság”.

A társaság időtartama: Határozatlan idő.

A társaság alaptőkéjét 3000 drb. egyenként 200 K. névértékre szóló részvényekben, összesen 600.000 koronában állapítottuk meg, melyből azonban egyenlően csak 2500 drb. 500.000 korona névértékben bocsájtatik ki és a társaság igazgatóságának fennmarad azon joga, hogy hátralévő 500 darab részvény kibocsátása felett társaság megalakulása után akár későbbi időpontban határozhasson. A 200 korona névértékű részvényhez bélyeg és költségek czimén még külön 5 korona fizetendő.

Kívánatosnak tartjuk, hogy főleg mezőgazdák, amennyiben nagyobb számú részvényt jegyeznek, az ujonnan alakuló mezőgazdasági gépgyár r. t. igazgatóságában és felügyelő bizottságában tekintélyes számban helyet foglaljanak.

Az alapítók fenntartják azon jogukat, hogy a kereskedelmi törvény 185. § a értelmében az első 3 évre az igazgatóság tagjait kinevezhessék.

Részvények jegyezhetők a hivatalosan kibocsájtott aláírási iven, ugyszintén a Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank r. t.-nél Rimaszombatan, a hivatalos órák alatt. A befizetésekről ideiglenes elismervények bocsájtanak ki.

Fizetési határidők:

a részvényjegyzés aláírásakor 30%,
1918. június 30-án 20%,
1918. július 30-án 50%.

A késedelmes fizető ellen, amennyiben a fizetés elfogadtnak, 5% késedelmi kamat felszámításának van helye, egyébként pedig a késedelmes fizetőre a kereskedelmi törvény 169. §-ának pontja nyer alkalmazást.

Kieszköztük, hogy a Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank r. t. a jegyzett és befizetett részvényekre 50% erejéig igen előnyös kamattal lombard kölcsönt fog adni.

A részvény aláírásoknak végső határidejéül 1918. május hó 30. napja állapítottuk meg.

A jelen felhívásunk kibocsájtásával egyidejűleg már 1400 drb. részvény jegyeztetett.

Kelt Rimaszombatan, 1918. január 31-én.

Rimaszombati Ker. és Közg. Bank r. t. Rimaszombatan.

Dr. Kovács László s. k.,
Rimaszombatan r. t. város polgármestere.

Süte István s. k.,
földbirtokos, Rimaszombatan.

Grosinger Miksa s. k.,
kir. keresk. tanácsos, Rimaszombatan.

Szabó Elemér s. k.,
földbirtokos, Rimaszombatan.

Szentmiklósy Kálmán s. k.,
földbirtokos, Feled.

Veres Béla s. k.,
uradalmi tisztartó, Osgyán.

Kovács György,
földbirtokos, Alsóbalog.

Szállósy László,
ref. néptanító, Rimaszombatan.